

انتشارات، شماره ۶۴۷

درآمدی بر مباحثات سبز

تألیف :

دکتر ناصر شاهنوشی

مریم مقیمی

سرشناسه:	شاهنوشی، ناصر، ۱۳۴۳ -
عنوان و نام پدیدآور:	درآمدی بر مالیات سبز / ناصر شاهنوشی، مریم مقیمی.
مشخصات نشر:	مشهد: دانشگاه فردوسی مشهد، ۱۳۹۴.
مشخصات ظاهری:	۱۹۰ ص.: مصور، جدول، نمودار.
فروست:	انتشارات دانشگاه فردوسی مشهد؛ شماره ۶۴۷.
شابک:	(ISBN: 978-964-386-322-7)
وضعیت فهرست نویسی:	فیبا.
یادداشت:	واژه‌نامه.
یادداشت:	کتابنامه.
یادداشت:	نمایه.
موضوع:	مالیات بر پیامدهای زیست محیطی.
موضوع:	مالیات -- جنبه‌های زیست محیطی.
موضوع:	اخلاق زیست محیطی.
موضوع:	توسعه پایدار -- ایران -- جنبه‌های زیست محیطی.
شناسه افزوده:	مقیمی، مریم، ۱۳۶۳ -
شناسه افزوده:	دانشگاه فردوسی مشهد.
ردنندی کناره:	HJ ۵۳۱۶ / ش ۲۴۱۳۹۴
رده‌بندی دیوید:	۳۳۳/۱۶
شماره کتابخانه:	۴۰۳۴۲۳۷

انتشارات شماره ۶۴

درآمدی بر مالیات سبز

تألیف

دکتر ناصر شاهنوشی - مریم مقیمی

ویراستار علمی

دکتر حسین محمدی

وزیری، ۱۹۰ صفحه، ۱۰۰۰ نسخه، چاپ اول، زمستان ۳۹۴
امور فنی و چاپ: مؤسسه چاپ و انتشارات دانشگاه فردوسی مشهد

بها: ۱۰۰۰۰۰ ریال

مراکز پخش:

فروشگاه و نمایشگاه کتاب پردیس: مشهد، میدان آزادی، دانشگاه فردوسی مشهد، سازمان مرکزی، جنب سلف سرویس یاس، تلفن: ۳۸۸۳۳۷۷۷ (۰۵۱)
مؤسسه کتابپیران: تهران، میدان انقلاب، خیابان نصرت، خیابان دکتر قریب، نرسیده به خیابان فرصت، پلاک ۷-تلفن: ۱۵-۶۶۵۶۶۵۱۰ (۰۲۱)
مؤسسه دانشمیران: تهران، خیابان انقلاب، خیابان منیری جاوید (اردیبهشت) نبش خیابان نظری، شماره ۱۴۲ - تلفاکس: ۶۶۴۰۰۲۲۰-۶۶۴۰۰۱۴۴ (۰۲۱)

Email: fum.publication@yahoo.com

فهرست مطالب

۱۱	فصل اول: مقدمه
۱۷	فصل دوم: تصویری از آلودگی هوا و اثرات آن
۱۷	۱-۲ مقدمه
۱۷	۲-۲ آلودگی هوا
۱۸	۳-۲ آلودگی هوا چیست؟
۲۰	۴-۲ طیف بندی آلاینده های هوا
۲۵	۵-۲ منابع آلاینده ها
۲۷	۶-۲ عوامل مؤثر بر آلودگی هوا
۲۹	۷-۲ اثرات زیست محیطی آلودگی هوا
۳۳	فصل سوم: مالیات سبز، مفاهیم و مبانی نظری
۳۳	۱-۳ مقدمه
۳۳	۲-۳ مفهوم مالیات سبز
۳۶	۳-۳ تئوری عمومی مالیات های زیست محیطی
۳۹	۴-۳ طبقه بندی مالیات های زیست محیطی
۴۳	۵-۳ مبانی نظری مالیات سبز
۴۴	۳-۵-۱ نظریه پیگو یا مالیات های مستقیم انتشار آلاینده ها
۵۰	۳-۵-۲ حق مالکیت
۵۲	۳-۵-۳ قانون و مقررات دولتی (تنظیم مقررات زیست محیطی در سایر مالیات ها)
۵۵	فصل چهارم: اصلاح مالیات زیست محیطی و تأثیر آن بر رفتار زیست محیطی و اقتصادی برخی از کشورهای جهان
۵۵	۱-۴ اصلاح مالیات زیست محیطی
۶۱	۲-۴ تجارب اخیر در مورد وضع مالیات های زیست محیطی

۶۶	۳-۴ تصویری از وضع مالیات زیست محیطی در ایران
۶۹	فصل پنجم: سیری تاریخی در مطالعات تجربی مالیات‌های سبز
۶۹	۱-۵ سیری در مطالعات تجربی مالیات سبز
۸۱	۲-۵ بررسی اثرات محیطی و اقتصادی اصلاح مالیات زیست محیطی (ارزیابی فرا تحلیل)
۸۶	۳-۵ ارزیابی فراتحلیل از نتایج مطالعات تجربی
۸۹	فصل ششم: تعادل عمومی برای مالیات سبز
۸۹	۱-۶ مقدمه
۸۹	۲-۶ مبانی نظری مدل تعادل عمومی
۹۶	۳-۶ مدل‌های تعادل عمومی محیطی (CGE)
۹۸	۱-۳-۶ ساختار کلی آلودگی تعادل عمومی
۹۹	۲-۳-۶ طبقه‌بندی مدل‌های CGE
۱۰۸	۴-۶ ساختار کلی مدل تعادل عمومی محاسباتی برای مالیات سبز
۱۲۷	فصل هفتم: مالیات سبز و کاهش آلودگی هوا
۱۲۷	۱-۷ مقدمه
۱۲۷	۲-۷ آلودگی هوا و منابع آلودگی در مشهد
۱۳۱	۳-۷ وضع مالیات سبز
۱۳۵	۴-۷ نتایج وضع مالیات سبز
۱۳۵	۱-۴-۷ تغییر در تقاضای سوخت‌های فسیلی
۱۳۷	۲-۵-۷ تغییرات آلودگی هوا در اثر وضع مالیات سبز
۱۳۹	۳-۵-۷ رفاه حاصل از وضع مالیات سبز با لحاظ اثرات زیست محیطی و بدون لحاظ آن
۱۴۲	۴-۵-۷ تغییرات تولید، عرضه، قیمت و هزینه با وضع نرخ مالیات سبز ۱۵ درصدی

۱۴۵	فصل هشتم: مالیات سبز و معافیت‌های مالیاتی
۱۴۵	۱-۸ مقدمه
۱۴۵	۲-۸ بررسی اثرات معافیت‌های مالیاتی
۱۴۸	۱-۲-۸ سناریوی اول معافیت مالیاتی
۱۵۰	۲-۲-۸ سناریوی دوم معافیت مالیاتی
۱۵۱	۳-۲-۸ سناریوی سوم معافیت مالیاتی
۱۵۳	۴-۲-۸ سناریوی چهارم معافیت مالیاتی
۱۵۹	فصل نهم: نگرش‌ها برین ایجاد آلودگی نسبت به اخذ مالیات سبز و روش‌های اعمال آن
۱۵۹	۱-۹ مقدمه
۱۶۰	۲-۹ منابع ایجاد آلودگی
۱۶۴	۳-۹ نتایج حاصل از واحدهای صنعتی
۱۶۵	۱-۳-۹ اولویت‌بندی نحوه تمایل به پرداخت مالیات ایجاد آلودگی از دید صاحبان واحدهای صنعتی
۱۶۶	۲-۳-۹ بررسی نگرش واحدهای صنعتی نسبت به میزان اثرگذاری اخذ مالیات سبز
۱۶۸	۴-۹ نگرش شهروندان نسبت به اخذ مالیات سبز
۱۶۹	۱-۴-۹ بررسی تمایل به پرداخت مالیات جهت حفظ محیط زیست
۱۶۹	۲-۴-۹ اولویت‌بندی روش‌های دریافت مالیات ایجاد آلودگی
۱۷۰	۳-۴-۹ اولویت‌بندی میزان اثرگذاری اخذ مالیات سبز بر شاخص‌های مختلف
۱۷۲	۵-۹ جمع‌بندی
۱۷۵	منابع فارسی
۱۷۹	منابع لاتین

امروزه محیط‌زیست یکی از مهم‌ترین ارکان توسعه پایدار قلمداد می‌شود. توسعه پایدار سایر بخش‌های اجتماعی و اقتصادی در گرو کارکرد صحیح آن معنا و مفهوم پیدا می‌کند. به همین دلیل نیز طی سال‌های گذشته، توجه جامعه جهانی بیش از پیش به موضوع حفاظت از محیط‌زیست معطوف و به همین دلیل، تفاهم‌نامه‌های بین‌المللی متعددی در رابطه با حفاظت از محیط‌زیست در جامعه جهانی منعقد شده‌است.

تحولات زیست‌محیطی در سطح بین‌المللی از یک سو و از سوی دیگر گسترش فرآیندهای تخریب محیط‌زیست، بیش از گذشته در کانون توجه سیاست‌گذاران و تصمیم‌گیران قرار می‌گیرند، به همین دلیل نیز در تحولات سیاست‌ها و برنامه‌های محیط‌زیست در خلال سال‌های گذشته روند تکاملی روشن می‌شود.

ارتقای جایگاه محیط‌زیست در نظام برنامه‌ریزی کشور، بر رعایت ملاحظات زیست‌محیطی حکایت دارد. بر این اساس، طی سال‌های گذشته اقدامات بسیاری جهت حفاظت از محیط‌زیست برای تحقق این اهداف صورت گرفته است. با گسترش میزان آلودگی و پیامدهای آن، توجه به آثار زیست‌محیطی توسعه، از اهمیت زیادی برخوردار گردیده‌است. در این راستا استفاده از ابزارها و چارچوب‌های سیاست‌گذاری نوین، که شرایط توسعه پایدار را مهیا می‌سازد، از قبیل "مالیات‌های زیست‌محیطی" پسندیده و مفید به نظر می‌رسد.

مالیات‌های زیست‌محیطی یا مالیات سبزیکی از ابزارهای نوین اعمال معیارهای توسعه پایدار در فرآیند فعالیت‌های اقتصادی است. در این کتاب، با بررسی مفاهیم مبانی نظری در رابطه با مالیات‌های زیست‌محیطی، به بررسی تجارب سایر کشورها در اعمال این مالیات‌ها نیز پرداخته شده‌است. در فصلی دیگر از این کتاب، با نگاهی به مطالعات انجام شده در این زمینه، بررسی و ارزیابی فراتحلیل آن‌ها صورت گرفته است.

یکی از مدل‌های متداولی که برای اعمال مالیات سبز در کشورهای توسعه یافته استفاده می‌شود، مدل‌های تعادل عمومی است که در این کتاب با بررسی مبانی نظری این مدل‌ها و چگونگی کاربرد آن‌ها در اعمال مالیات سبز، مطالبی ارائه شده‌است. در سه فصل پایانی نیز به ارائه مثالی کاربردی در زمینه اعمال مالیات سبز در مشهد و اثرات آن بر آلودگی هوا، بررسی معافیت‌های مالیاتی در راستای اعمال مالیات سبز و نگرش عاملان ایجاد آلودگی نسبت به اخذ این

نوع مالیات‌ها و روش‌های اعمال آن مورد ارزیابی قرار گرفته‌است.
امید است این کتاب بتواند راهگشای بخشی از مشکلات و مسائل زیست محیطی و به‌ویژه
آلودگی هوا در کلان‌شهرها باشد.

ناصر شاهنوشی

مریم مقیمی

بهار ۱۳۹۴

www.ketab.ir